TJÄNSTEUTLÅTANDE AMN 2026-0066

2026-04-07

Ambulanssjukvårdsnämnden

Avgiftsmodell för handläggning och utlämning av Region Stockholms hälsodata

Förvaltningens förslag till beslut

Ambulanssjukvårdsnämnden beslutar

1. att nämnden ställer sig positiv till förslaget för en avgiftsmodell för handläggning och utlämning av Region Stockholms hälsodata.

2. att nämnden ser positivt på att avgiftsnivåerna harmoniseras med andra regioner och nationella aktörer samt att modellen tydliggör ansvar och processer.

Sammanfattning

Centrum för Hälsodata har remitterat ”Avgiftsmodell för handläggning och utlämning av Region Stockholms hälsodata” till ambulanssjukvårdsnämnden för att få beslut och synpunkter på förslaget.

Remissen är ett led i beredningen av ett ärende avsett att beslutas vid regionfullmäktiges sammanträde den 8 december 2026. Ärendet har beretts i samråd med Rådet för hälsodata bestående av regionägda sjukhus, Stockholms läns sjukvårdsområde och hälso- och sjukvårdsförvaltningen. En omvärldsanalys har genomförts av avgiftsnivåer i andra regioner samt hos nationella registermyndigheter.

Handläggning och utlämning av hälsodata för forskning är en särskild tjänst som Region Stockholm erbjuder, och omfattas inte av skyldigheten att lämna ut allmänna handlingar. Det är därför tillåtet att ta ut avgifter. Tjänsten innefattar bland annat rådgivning, juridisk prövning, informationssäkerhet, datauttag och administration, och arbetet är ofta komplext och resurskrävande.

På grund av ökad efterfrågan och behov av kapacitet bedöms avgifter vara nödvändiga för långsiktig hållbarhet. Avgifterna ligger i nivå med andra regioner och är förenliga med lagstiftning och kommande EU-regler.

Regionledningskontoret föreslår att regionstyrelsen föreslår att regionfullmäktige i budget 2027 fastställer regionövergripande avgifter för handläggning och utlämning av Region Stockholms hälsodata för forskningsändamål att gälla från senast den 1 januari 2027

Centrum för hälsodata rekommenderar att nämnderna för Hälso- och sjukvårdsnämnden, Karolinska Universitetssjukhuset, Stockholms läns sjukvårdsområde, Akutsjukhusnämnden och Ambulanssjukvårdsnämnden:

1. att ställa sig positiv till förslaget för en avgiftsmodell för handläggning och utlämning av Region Stockholms hälsodata.
2. att nämnden ser positivt på att avgiftsnivåerna harmoniseras med andra regioner och nationella aktörer samt att modellen tydliggör ansvar och processer.

Bakgrund
Efterfrågan på hälsodata för forskning och innovation har ökat kraftigt, bland annat på grund av utvecklingen inom AI och maskininlärning samt ökade nationella och europeiska initiativ. Region Stockholm har stora mängder värdefull hälsodata, men utlämning kräver omfattande arbete och noggranna juridiska prövningar för att skydda patienters integritet. För att förenkla och effektivisera arbetet inrättades Centrum för hälsodata 2019. Enligt uppdrag ska verksamheten från 2020 vara självfinansierad genom avgifter, vilka infördes 2021.

Regionen är skyldig att säkerställa att uppgifter inte lämnas ut olagligt. Ansvarig myndighet gör därför alltid en sekretessprövning innan data delas. Eftersom efterfrågad data ofta kommer från flera källor är processen komplex och omfattar bland annat juridik, informationssäkerhet, datakvalitet och teknisk hantering.

Avgifterna för hälsodata har varit oförändrade sedan 2021, men hanteringen sker ofta lokalt utan samordning. För att skapa enhetlighet och säkerställa långsiktig kapacitet föreslås en regiongemensam avgiftsmodell. Modellen är anpassad efter omvärlden och följer självkostnadsprincipen samt krav på rättssäkerhet och transparens.

Förvaltningarnas yttrade
Ambulanssjukvårdsförvaltningen ser i huvudsak positivt på det remitterade förslaget om en regiongemensam avgiftsmodell för handläggning och utlämning av hälsodata. Bedömningen är att en enhetlig och transparent avgiftsmodell kan bidra till ökad tydlighet, likvärdig hantering inom regionen samt bättre förutsättningar att möta den ökande efterfrågan på hälsodata för forsknings- och utvecklingsändamål. Det är även positivt att avgiftsmodellen utgår från självkostnadsprincipen och syftar till att säkerställa långsiktig kapacitet och rättssäkra processer.

Ambulanssjukvårdsförvaltningen tillstyrker i huvudsak förslaget, men vill uppmärksamma de ekonomiska konsekvenserna för förvaltningen samt behovet av fortsatt uppföljning för att säkerställa att avgiftsmodellen inte hämmar forskning och utveckling.

Ekonomiska konsekvenser
Förslaget bedöms medföra vissa ekonomiska konsekvenser för ambulanssjukvårdsförvaltningen. I de fall förvaltningen själv efterfrågar hälsodata, exempelvis inom forsknings- eller utvecklingsprojekt, kan avgifterna innebära ökade kostnader. Det gäller särskilt grundavgiften samt timkostnader för datauttag, vilka sammantaget kan bli betydande vid mer komplexa ärenden. Samtidigt framgår av förslaget att förvaltningar har möjlighet att avstå från intern debitering inom den egna organisationen, vilket kan begränsa de ekonomiska konsekvenserna i vissa fall.

Förvaltningen bedömer att de ökade kostnaderna i första hand kan komma att påverka utrymmet för forsknings- och utvecklingsinsatser, särskilt i verksamheter med begränsade budgetramar. Det finns därför en risk att mindre projekt eller initiativ kan komma att prioriteras bort. Ur ett övergripande perspektiv kan dock avgiftsmodellen bidra till att säkerställa finansiering av nödvändig kompetens och infrastruktur för hantering av hälsodata, vilket på sikt är positivt för hela regionens verksamheter.

Jani Sundqvist

Förvaltningschef

Beslutsunderlag
PM Avgiftsmodell för handläggning och utlämnande av Region Stockholms hälsodata (RS 2026–0146).

Skickas till

1. Regionledningskontorets registrator

Kommenterad [CT1]: registrator.rlk@regionstockholm.se. Senast den 30 april